

Anexa 03

Profilul funcțional istoric și actual al ZCP Nicolae Iorga

Fondul construit din zona Nicolae Iorga este caracterizat prin diversitatea tipologică a arhitecturii de înălțime variabile, construcțiile fiind amplasate în regim izolat sau grupat, dând naștere unui front stradal discontinuu, marcat local de prezența vegetației. Cu toate acestea, zona protejată Nicolae Iorga păstrează și în prezent o mare parte din țesutul istoric specific perioadei cuprinse între sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, fiind caracterizată printr-un fond construit alcătuit preponderent din locuințe unifamiliale, alături de clădiri destinate locuirii colective și funcțiilor publice, realizate în perioada interbelică și ulterior acesteia.

La sfârșitul secolului XIX principalele repere din zonă sunt cele două biserici amplasate de-a lungul Podului Mogoșoaiei - biserica Sf. Vasile și biserica Popa Cosma, ambele construite în a doua parte a secolului XIX. În jurul acestor edificii de cult se coagulează primele nuclee de locuințe din mahalalele omonime. Întreaga zonă de dezvoltă puternic către sfârșitul secolului XIX, ca urmare a trasării unor noi artere (bd. Lascăr Catargiu, bd. Dacia) sau a creșterii importanței străzilor deja existente (Calea Victoriei). Construcțiile datând din această perioadă istorică sunt reprezentate de locuințe unifamiliale modeste, în general clădiri tip vagon, dispuse în lungul parcelei înguste, cu acces din curte. Alături de acestea, au fost ridicate o serie de imobile destinate locuirii semi-colective, cu înălțimi joase (P - P+2), dispuse pe aliniament, cu acces direct din stradă, prin intermediul gangurilor. Acestea li se alătură numeroase locuințele cu grad ridicat de confort, destinate burgheziei bucureștene.

În perioada interbelică are loc o schimbare a profilului funcțional al zonei, generat de o densificare a fondului construit, noile clădiri fiind destinate locuirii colective. În această perioadă sunt construite numeroase blockhaus-uri moderniste și edificii tip vilă de factură neo-românească, concentrate de-a lungul Căii Victoriei și a bd. Lascăr Catargiu, cât și pe străzile din interiorul ZCP Nicolae Iorga (str. Gh. Manu, str. Nicolae Iorga, str. Henri Coandă și intr. Nicolae Iorga).

Planurile istorice întocmite înainte de mijlocul secolului trecut nu atestă alte funcțiuni majore în zona studiată, cele mai multe clădiri fiind destinate locuirii. Cu toate acestea, așa cum s-a întâmplat în numeroase cazuri, o parte din clădirile reprezentative au fost transformate după naționalizare în sedii ale unor instituții publice, unele dintre acestea păstrând și în prezent modul de utilizare. Astfel, planul orașului din 1974 prezintă următoarea situație: pe str. Orlando (azi, str. Gina Patrichi) pot fi identificate două foste locuințe utilizate ca sediu al redacției ziarului „Viața Șantierelor” la nr. 10 (azi, Ambasada Indoneziei) sau grădiniță a U.G. S. R la nr. 8 (azi, centrul cultural al Ungariei, sediu al Institutului „Balint Balassi”); pe str. D-tru Lemnea (azi str. Gh. Manu) la nr. 7 a funcționat muzeul „Spiru Haret” (azi, transformată în clădire de locuințe) iar la nr. 9, în fosta casă Niculescu – Dorobanțu, a fost sediul liceului de coregrafie: pe str. I. C. Frimu (azi, str. Henri Coandă) la nr. 26 a fost sediul Muzeului de istorie a mun. București (azi, Casa memorială „Maria și George Severeanu”), a nr. 11 a funcționat Muzeul național de antichități (azi, Institutul de arheologie „Vasile Pârvan”), la nr. 24 a fost sediul unei grădinițe iar la nr. 7 a funcționat ambasada Italiei, funcțiunea celor două clădiri menținându-se și în prezent; pe str. Nicolae Iorga la nr. 21 fost sediul Institutul de arheologie, aici funcționând în prezent Școala „Ioanid”.

Această schimbare funcțională a fost continuată și în ultimele decenii, numărul funcțiilor publice din zonă crescând considerabil. De exemplu, planul cadastral din anul 1990 ilustrează prezența a nu mai puțin de cinci ambasade pe str. Orlando și a uneia pe str. Gh. Manu, parte dintre acestea existând și în prezent. Pe str. Nicolae Iorga au funcționat în urmă cu trei decenii Direcția generală a vămilor la nr. 19 (azi, restaurant), Uniunea artiștilor plastici în locul fostului Institut de arheologie de la nr. 21 și Serviciul de pașapoarte din cadrul Ministerului de interne la nr. 27, funcțiune ce se menține și în prezent.

În prezent, o mare parte a imobilelor din zona studiată păstrează preponderent funcțiunea rezidențială, unele dintre acestea fiind utilizate pentru activități mixte, în care funcțiunea de locuire coexistă alături de spații amenajate pentru activități de comerț, servicii, alimentație publică sau birouri. Există un număr semnificativ de clădiri istorice, foste locuințe unifamiliale sau semi-colective, care și-au schimbat modul de utilizare. Pe lângă cele enumerate anterior, printre acestea se numără clădirea din str. Gina Patrichi 6 (azi, sediul Romanian-American Foundation), dar și fosta locuință din str. Nicolae Iorga 7 (azi, grădiniță).

Chiar și noile inserții realizate post-1990 sunt, cu mici excepții, clădiri de birouri (str. General Gheorghe Manu 3, str. General Gheorghe Manu 5, str. Nicolae Iorga 5) sau locuințe colective (str. Puțul de Piatră 6, str. Amiral Vasile Urseanu 5, str. General Gheorghe Manu 7, str. Nicolae Iorga 13, str. Henri Coandă 25).

În zona analizată, numărul clădirilor neutilizate este foarte scăzut, în teren fiind identificate cinci construcții neutilizate parțial sau total. În această situație sunt imobilele din str. Gina Patrichi 9 (fost sediu al Ambasadei Nigeriei), str. General Gheorghe Manu 9, str. Henri Coandă 31, str. Henri Coandă 24 (corp 2) din incinta casei memoriale „Maria și George Severeanu” și str. Visarion 5.

Deși întreaga zonă și-a păstrat în mare parte caracterul rezidențial, schimbări la nivelul profilului funcțional apărând în a doua jumătate a secolului trecut, în ZCP Nicolae Iorga se pot identifica trei zone funcționale istorice majore:

- Străzile Gina Patrichi și Henri Coandă (de la intersecția cu str. Nicolae Iorga până la limita sudică a ZCP) prezintă un fond construit relativ omogen, dezvoltat cu precădere între sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, reprezentat de construcții monumentale destinate inițial locuirii unifamiliale și utilizate ulterior ca sedii ale unor ambasade sau instituții publice;
- Cea mai mare parte a fondului construit din str. General Gheorghe Manu (de la intersecția cu str. Nicolae Iorga până la limita sudică a ZCP) este caracterizat prin clădiri cu înălțimi mai ridicate, edificate de-a lungul ultimului secol, în etape istorice succesive, destinate preponderent funcțiunilor publice, dar și locuirii;
- Construcțiile din străzile Puțul de Piatră, str. General Gheorghe Manu (de la limita nordică a ZCP până la intersecția cu str. Nicolae Iorga), Amiral Urseanu, Nicolae Iorga, Visarion și intr. Nicolae Iorga se caracterizează prin coerență stilistică, fiind edificate în perioade istorice diferite și destinate în general locuirii unifamiliale sau colective.